

Ontwikkelkansen voor Zwijndrechtse kinderen

Onderwijsachterstandenbeleid/VVE 2020-2023

Voorwoord

Alle kinderen in Zwijndrecht moeten kansrijk op kunnen groeien. In Zwijndrecht werken we daarom gezamenlijk aan een gezonde basis voor iedereen. We willen niet dat kinderen met een achterstand het basisonderwijs verlaten.

Het onderwijsachterstandenbeleid richt zich op het bieden van deze gezonde basis voor kinderen 2,5 jaar tot 13 jaar. Het is bedoeld voor de kinderen waar thuis weinig wordt gedaan aan de stimulering van taal, of waar de thuissituatie een ongunstig effect heeft op de ontwikkeling. Via speciale activiteiten en programma's krijgen deze kinderen de kans zich spelenderwijs te ontwikkelen. Door middel van de gerichte activiteiten worden de achterstanden bij kinderen effectief aangepakt.

De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan het ontwikkelen van een divers en toegankelijk aanbod voorzieningen voor kinderen. We hebben goede stappen gezet; onze voorzieningen zijn van hoge kwaliteit en de Zwijndrechtse kinderen maken er goed gebruik van. Maar we willen dit graag nog verder intensiveren. Blijvende aandacht en inzet is nodig voor het bestrijden van ongelijke kansen van groepen kinderen. Dit doen we niet alleen, maar samen met de kinderopvang, het primair onderwijs, het samenwerkingsverband PO Drechtsteden, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de jeugdgezondheidszorg en de bibliotheek. Het voorliggend plan is dan ook in nauwe samenwerking met deze partners tot stand gekomen.

In het nieuwe beleid wordt het onderwijsachterstanden nauw verbonden met de aanpak laaggeletterdheid en het lokaal plan jeugd. Op deze manier werken we integraal aan het vergroten van de ontwikkelkansen van kinderen in Zwijndrecht.

Jolanda de Witte

Wethouder Jeugd, Gezondheid, Onderwijs, Sport en Cultuur

Lijst met afkortingen

BSO	Buitenschoolse Opvang
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HBO	Hoger beroeps Onderwijs
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KOT	Kinderopvangtoeslag
MKD	Medisch Kinderdagverblijf
OOGO	Op overeenstemmingsgericht overleg
LEA	Lokale educatieve agenda
SDD	Sociale Dienst Drechtsteden
SLO	Stichting Leerplan Ontwikkeling
SWV PO Drechtsteden	Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Drechtsteden
Wet IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
WPO	Wet op Primair Onderwijs
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie

Wat is vve
Voor- en vroegschoolse educatie (vve) is een programma dat erop gericht is om onderwijs- of ontwikkelingsachterstand bij jonge kinderen van 2,5 tot 6 jaar te verminderen. Dit richt zich met name op de voorschool (kinderen van 2,5 tot 4 jaar op de peuteropvang) en gedeeltelijk op de vroegschool (kinderen van 4 tot 6 jaar op de basisschool).

Inhoudsopgave

Inleiding 4
Hoofdstuk 1
Wettelijk kader en beleidsuitvoering 7
Samenvattend overzicht onderwijsachterstandenbeleid 2020-2023 9
Hoofdstuk 2
Visie en ambitie 10
Hoofdstuk 3
Doelen en speerpunten 12
Hoofdstuk 4
Evaluatie en monitoring 18
Bijlage 1
Bijlage 2
Bijlage 3

Inleiding

Het onderwijsachterstandenbeleid richt zich op het geven van gelijke kansen aan alle kinderen in Zwijndrecht. Door vroegtijdig achterstanden tegen te gaan, hebben kinderen een goede start in het onderwijs.

Met het aflopen van de beleidsperiode 2016- 2019 is deze notitie ontstaan. In de nieuwe beleidsperiode zetten we het beleid van de afgelopen jaren verder en intensiveren we waar nodig. In de afgelopen beleidsperiode(n) hebben we met name ingezet op de onderstaande onderdelen.

Accenten voorgaande beleidsperioden

- Het vroegtijdig tegengaan van achterstanden door het bieden van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Dit richtte zich met name op de voorschool (kinderen van 2,5 tot 4 jaar op de peuteropvang) en gedeeltelijk op de vroegschool (kinderen van 4 tot 6 jaar op de basisschool)
- Het geven van een vve indicatie aan kinderen met een achterstand via het consultatiebureau, waarmee ze 4 dagdelen naar de peuteropvang konden gaan tegen een gereduceerd tarief
- Het verhogen van de kwaliteit op de vve locaties door deskundigheidsbevordering
- Het stimuleren van de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind in de vve

We zetten de samenwerking met alle partners voort. De afgelopen periode zijn de bestaande kwaliteitseisen aangescherpt en nieuwe aangekondigd, bijvoorbeeld de 16 uur vve-aanbodplicht of de verhoging van het taalniveau van de pedagogisch medewerkers in de vve.

De komende vier jaar geven we dan ook invulling aan de aangescherpte wettelijke kwaliteitseisen, en zetten we de sterke punten van de afgelopen beleidsjaren voort. Tegelijkertijd brengen we nieuwe accenten in het beleid aan. Soms is het een aanvulling ten opzichte van de accenten uit de voorgaande perioden. Middels de aanpassingen is het beleid weer actueel en toegespitst op de huidige uitdagingen en ontwikkelingen.

Accenten nieuwe beleidsperiode

- Het bieden van een breder basisaanbod (8 uur peuteropvang voor kinderen zonder vve-indicatie en 16 uur voor kinderen met een vve-indicatie)
- het versterken van de doorgaande leerlijn in het basisonderwijs
- het bieden van extra ondersteuning aan kinderen met een grotere ondersteuningsbehoefte
- het bieden van extra ondersteuning aan kinderen in aandachtswijken
- het beter aansluiten bij de Zwijndrechtse ouderpopulatie, en meer diversiteit in de aanpak om de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van het kind te stimuleren

Om onderwijsachterstanden bij kinderen aan te pakken heeft het nieuwe beleid twee sporen. Enerzijds bestrijden we achterstanden bij kinderen vooraf aan de start van de basisschool. Anderzijds bestrijden we de eventuele achterstanden in het basisonderwijs zodat kinderen zonder achterstanden de basisschool verlaten. Onze inzet gaat verder dan alleen de peuter-opvang en de kleuterklas. We bieden ook nog ondersteuning tijdens de basisschoolperiode. Daarmee vergroten we de ontwikkelkansen van alle Zwijndrechtse kinderen.

Totstandkoming beleidsnotitie

Deze beleidsnotitie is tot stand gekomen in samenwerking met organisaties van de peuteropvang, het primair onderwijs, het samenwerkingsverband PO Drechtsteden (SWV), en de jeugdgezondheidszorg (JGZ).
Dit vond plaats in het overleg van de stuurgroep. De leden van de stuurgroep zijn vertegenwoordigers van de bovengenoemde partijen. Daarnaast is er gesproken met de adviseurs van de overige beleidsterreinen en de lokale bibliotheek.

Samen hebben we invulling gegeven aan de speerpunten van het achterstandenbeleid. In de uitwerking van dit beleid zijn de ervaringen uit het verleden, en de contacten met professionals uit het werkveld meegenomen. In de uitvoering van het beleid zorgen we ervoor dat alle partijen nauw aan elkaar verbonden blijven.

Aansluiting verwante beleidsterreinen

Wij streven naar zoveel mogelijk samenhang in de beleidsterreinen. Daarom houden we in het onderwijsachterstandenbeleid rekening met verwante beleidsterreinen. Het jeugdbeleid, onderwijsbeleid, en de bestrijding van laaggeletterdheid en het reguliere aanbod peuteropvang zijn zulke verwante (beleids)terreinen. In het kader van de aanpak laaggeletterdheid verkennen we de mogelijkheid van een taalcoördinator voor ouders die de Nederlandse taal niet beheersen of laaggeletterd zijn.

Recente ontwikkelingen

Vanaf 1 januari 2019 hanteert het Rijk een nieuwe verdeelsystematiek in de toekenning van de gemeentelijke achterstandsmiddelen. Voorheen speelde alleen de factor van het opleidingsniveau van ouders een rol. In de nieuwe verdeelsystematiek spelen meerdere factoren een rol. Voortaan is van belang in de toekenning van de gemeentelijke achterstandsmiddelen:

- opleidingsniveau van beide ouders
- herkomstland van moeder
- verblijfsduur van moeder in Nederland
- opleidingsniveau van alle moeders op de school
- gebruik van schuldsanering van beide ouders

De nieuwe verdeelsystematiek betekent voor onze gemeente een toename van de achterstandsmiddelen. Het Rijk heeft aangegeven om de middelen vooral in te zetten voor de uitvoering van de wettelijke kwaliteitseisen:

- de verhoging van het taalniveau van de pedagogisch medewerkers in de vve vanaf 2019
- de 16 uur aanbodplicht in de vve vanaf 2020
- de betrokkenheid van hbo geschoold personeel in de vve vanaf 2022.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 biedt uitleg over het wettelijk en lokaal kader; de grondslag van het onderwijsachterstandenbeleid.

Hoofdstuk 2 geeft een toelichting op de visie en ambities ten aanzien van de ontwikkelkansen van kinderen.

Hoofdstuk 3 geeft de uitwerking van de visie in vier doelstellingen. Elke doelstelling heeft een aantal speerpunten.

Hoofdstuk 4 gaat in op de evaluatie van het beleid.

Hoofdstuk 1
wettelijk kader en beleidsuitvoering

Het wettelijk kader van deze beleidsnotitie wordt gevormd door een drietal wetten. Deze wetten verplichten ons om zorg te dragen voor het onderwijsachterstanden(beleid).

- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
- Wet op Primair Onderwijs
- Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
    - Aanvullend Besluit Voorschoolse Educatie

De Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE) verplicht ons om zorg te dragen voor een dekkend en kwalitatief aanbod van voor- en vroegschoolse educatie. Voor- en vroegschoolse educatie richt zich via educatieve programma's op het voorkomen of verminderen van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 6 jaar.

De Wet Primair Onderwijs (WPO) verplicht ons om aan alle jonge kinderen met een taalachterstand een goed vve aanbod te doen. En om de definitie van de doelgroepkinderen te bepalen. Het betreft het bepalen van de criteria waarmee kinderen in aanmerking komen voor een vve-indicatie. De WPO draagt ons op om doelgroepkinderen naar de peuteropvang toe te leiden, zodat ze gebruik maken van de voor- en vroegschoolse educatie.

De Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) verplicht ons om zorg te dragen voor de handhaving van de kwaliteitseisen in de kinderopvang. Het toezicht op de naleving van de kwaliteitseisen is belegd bij de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Dienst (GGD)[1].

Hoewel wij een plicht hebben om voor- en vroegschoolse educatie aan te bieden, geldt dit niet voor ouders. Ouders zijn niet verplicht om kinderen te laten deelnemen aan de voor- en vroegschoolse educatie. Er is geen afnameplicht.

De landelijke regelgeving staat het gemeenten niet toe om aan werkende ouders met het recht op kinderopvangtoeslag (KOT), subsidie voor de reguliere kinderopvang te verlenen. De groep werkende ouders ontvangt via het Rijk een toelage voor de kinderopvang.

Wettelijke verplichtingen gemeente Zwijndrecht

- het bieden van een dekkend en een kwalitatief aanbod vve
- het vaststellen van de ouderbijdrage
- het bepalen van de doelgroepkinderen
- het borgen van de doorgaande leerlijn
- de toeleiding van doelgroepkinderen naar de vve
- de regievoering van de achterstandsmiddelen aan samenwerkingspartijen
- het maken van resultaatafspraken in de vve

In het kader van het jeugd- en onderwijsbeleid is de gemeente verplicht om overleg te voeren met schoolbesturen. Dit doen we in het op overeenstemmingsgericht overleg (OOGO) en de lokale educatieve agenda (LEA). We maken een verbinding tussen het onderwijsachterstanden, OOGO en LEA, wanneer de taken en verantwoordelijkheden elkaar raken.

[1] De handhaving door de GGD valt niet in de reikwijdte van de beleidsnotitie

Proces beleidsuitvoering

Om aan de wettelijke verplichtingen uitvoering te geven houden we periodiek overleg met de stuurgroep. De stuurgroep bestaat uit een vertegenwoordiging van alle samenwerkingspartijen. Een belangrijke bijdrage van de stuurgroep is het meebepalen van de koers en speerpunten van het beleid, dan wel de advisering rondom de benodigde interventies. Ook zoekt de stuurgroep naar oplossingen voor problemen op de werkvloer. Gezamenlijk dragen de leden van de stuurgroep verantwoordelijkheid voor een soepele vertaling van het beleid naar de praktijk.

Taken stuurgroep

- gevraagd en ongevraagd advies t.a.v. de beleidsuitvoering
- mede-procesbewaker en mede-besluitvormer t.a.v. het beleid
- klankbord voor professionals uit het werkveld
- spreekbuis t.o.v. gemeentelijke voorzieningen voor kinderen

Voor ondersteuning van praktische aard hebben we een werkgroep. Leden van de werkgroep zijn professionals uit het werkveld. Dit zijn leerkrachten van het basisonderwijs of pedagogisch medewerkers van de peuteropvang. De werkgroep is instrumenteel ten opzichte van de stuurgroep en vervolgopdrachten. Vervolgopdrachten worden door de leden van de werkgroep verder uitgewerkt en/of uitgevoerd.

Taken werkgroep

- gevraagd en ongevraagd advisering t.a.v. de beleidsuitvoering
- coördineren en ondersteunen van onderwijsachterstandenactiviteiten
- klankbord voor professionals uit het werkveld
- spreekbuis t.o.v. gemeentelijke voorzieningen voor kinderen.

Proces subsidieverlening

Elk jaar is er de mogelijkheid voor de samenwerkingspartijen om een onderwijsachterstanden subsidie aan te vragen. Alle aanvragen dienen passend binnen het wettelijk kader, het beleid, en het budget te zijn. In overleg met de samenwerkingspartijen stellen we een jaarlijks uitvoeringsprogramma vast. Het uitvoeringsprogramma noemt de onderwijsachterstandenactiviteiten per subsidiejaar. Vooroverleg over het uitvoeringsprogramma vindt plaats in de stuurgroep. Na afloop van het subsidiejaar leggen alle partijen verantwoording af over de ingezette activiteiten en achterstandsmiddelen. Middels het bovengenoemde beogen we helder te zijn in wie wat doet, met welk doel en tegen welk (verwacht) resultaat.

De volgende pagina toont een samenvattend overzicht van de ambities en doelstellingen van het onderwijsachterstandenbeleid 2020 – 2023.

Samenvattend overzicht onderwijsachterstandenbeleidsplan 2020 – 2023

Doel 1 : alle peuters gaan naar een voorschoolse voorziening	Doel 2: alle kinderen verlaten taalvaardig het basisonderwijs,achterstanden worden zo vroeg mogelijk voorkomen	Doel 3: alle kinderen verlaten het basisonderwijs zonder ontwikkelachterstand	Doel 4: ouders zijn betrokken bij de taal en brede ontwikkeling van hun kind
•Speerpunt 1 : 16 uur vve •Speerpunt 2: 8 uur reguliere peutervoorziening •Speerpunt 3 toeleiding voorschoolse voorziening	•Speerpunt 1: deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers •Speerpunt 2: versterken doorgaande leerlijn •Speerpunt 3: hbo coach in de voorschool	•Speerpunt 1: extra ondersteuning voor kinderen met een grote ondersteuningsbehoefte •Speerpunt 2: extra ondersteuning in aandachtswijken •Speerpunt 3: doorgaande leerlijn met het basisonderwijs	•Speerpunt 1: ouderbetrokkenheidsprogramma •Speerpunt 2: VVE programma voor thuis •Speerpunt 3: aansluiting bij de ouderpopulatie

Hoofdstuk 2
Visie en ambitie

Wij willen dat alle kinderen in de gemeente Zwijndrecht veilig en gezond opgroeien, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Alle kinderen hebben het recht op een goede start zodat ze kansrijk kunnen opgroeien. Vanuit deze overtuiging is in samenwerking met de peuteropvang, het primair onderwijs, het SWV Drechtsteden PO, het CJG en de JGZ, dit onderwijsachterstandenbeleid gedefinieerd. Ten aanzien van de visie hebben we de volgende ambities geformuleerd.

Wij willen dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan

Kerndoel van het onderwijsachterstandenbeleid is om (het risico op) onderwijsachterstanden effectief en vroegtijdig bij kinderen aan te pakken. De nadruk ligt op het aanbieden van voor-en vroegschoolse educatie aan kinderen met een achterstand. Voor- en vroegschoolse educatie is een onderdeel van het gehele onderwijsachterstandenbeleid. Wij richten onze inspanningen op kinderen in de leeftijd 2,5 tot 13 jaar. Daarmee willen we bereiken dat alle kinderen gelijke kansen krijgen.

Onderzoek toont het belang aan van het vroegtijdig opsporen en aanpakken van onderwijsachterstanden bij zeer jonge kinderen. Gebleken is dat interventies in de eerste levensjaren belangrijk zijn voor de startpositie in het basisonderwijs, en de latere schoolprestaties. We zien de peuteropvang dan ook als dè plek voor de talentontwikkeling van kinderen. Daarom zien we graag dat alle peuters gebruik kunnen maken van de peuteropvang.

Wij willen dat alle peuters taalvaardig het verlaten

Taalvaardig zijn is van essentieel belang om optimaal te kunnen ontwikkelen, en mee te doen aan de samenleving. Wij vinden het daarom belangrijk dat alle kinderen in Zwijndrecht goed taalvaardig zijn. Onderzoek toont aan dat wie vroeg een achterstand oploopt, dat moeilijk kan inhalen. Ook daarom hechten wij er veel waarde aan om achterstanden bij kinderen zoveel mogelijk te voorkomen. Om het succes op school en in de samenleving te vergroten, streven wij ernaar dat alle kinderen taalvaardig het basisonderwijs verlaten, waarbij achterstanden zo vroeg mogelijk worden voorkomen.

Wij willen dat alle kinderen het onderwijs zonder ontwikkelachterstand verlaten

Een goed onderwijsachterstanden-aanbod bestaat uit een goede afstemming tussen diverse ontwikkelingsgebieden. Het gaat om meer dan alleen taal, rekenen of motoriek. Het gaat ook om de ontwikkeling van de sociaal-emotionele vaardigheden bij kinderen. Wij beschouwen de sociaal-emotionele vaardigheid, als een sterke voorspeller voor het succes van kinderen op school of in de samenleving. Daarom zetten wij ons in zodat alle kinderen het basisonderwijs verlaten zonder ontwikkelachterstand.

Wij willen dat alle ouders betrokken zijn bij de ontwikkeling van het kind

Ouders leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van hun kind(eren). Uit onderzoekt blijkt dat de mate waarin ouders tijdens de eerste levensjaren van het kind betrokken zijn, zeer bepalend is voor de latere ontwikkeling van het kind. Daarom hechten wij er veel waarde aan om ouders zo goed mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van het kind. Wij erkennen dat kinderen zich beter ontwikkelen wanneer er sprake is van een veilig opvoedklimaat, een stabiele omgeving en stimulerende interacties tussen ouders en kind. We willen ouders daarom zo goed mogelijk stimuleren om betrokken te zijn bij de brede ontwikkeling van het kind.

In hoofdstuk 3 worden per doelstelling de inhoudelijke speerpunten benoemd.

Hoofdstuk 3
Doelen en speerpunten

Onderzoek toont het belang aan van het vroegtijdig opsporen en aanpakken van onderwijsachterstanden bij (zeer) jonge kinderen. Gebleken is dat investeringen in de eerste levensjaren een positieve invloed heeft op de startpositie van kinderen in het basisonderwijs en op de latere schoolprestaties. Het inzicht is ontstaan dat de voorschoolse periode van cruciaal belang is voor de kansen die kinderen hebben in hun verdere ontwikkeling.

Doelstelling 1: alle peuters gaan naar een voorschoolse voorziening

We willen dat alle kinderen in Zwijndrecht zich optimaal kunnen ontwikkelen. Om ouders en kinderen daar bij te helpen, hebben we besloten om 8 uur voorschoolse educatie aan te bieden aan alle peuters. Ouders betalen hiervoor een inkomensafhankelijke bijdrage. Doelgroepkinderen ontvangen via een vve-indicatie gratis 8 uur extra. Samen vormt dit een programma van 16 uur voor- en vroegschoolse educatie voor doelgroepkinderen.

Speerpunt 16 uur vve-peuteropvang
Een belangrijke ontwikkeling in de vve is de verhoging van het aantal uren. Vanaf 2020 geldt een landelijke aanbodplicht van 16 uur vve. Voorheen was er een aanbodplicht van 10 uur vve.

Met de verhoging van het aantal vve uren, beoogd het Rijk een hogere ontwikkeling bij kinderen met een vve-indicatie te realiseren.

Speerpunt 8 uur reguliere peuteropvang
In Zwijndrecht gaan we voor gemende peutergroepen. In gemende peutergroepen zitten kinderen met, en zonder achterstand samen in de peuterspeelgroep. Op die manier kunnen alle kinderen van en met elkaar leren. De literatuur geeft aan dat de ontwikkeling van kinderen sneller gaat in gemengde groepen dan in niet gemengde groepen. Kinderen zonder achterstand kunnen daarom gebruik maken van een gesubsidieerd aanbod in de peuteropvang.

De deelname aan de vve en de peuteropvang moet voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom hanteren we een inkomensafhankelijke ouder bijdrage. Ouders betalen naar gelang het eigen inkomen een bijdrage voor het gebruik van de vve of peuteropvang. Wij vinden dat de financiële omstandigheden van ouders geen probleem mag vormen voor het krijgen van de juiste ondersteuning. De eigen bijdrage moet voor iedereen betaalbaar zijn. Voor ouders met een laag inkomen houden we de kosten laag. Daarnaast is er de mogelijkheid voor bijzondere bijstand via de Sociale Dienst Drechtsteden. In dit geval hoeven ouders met een laag inkomen de eigen bijdrage niet zelf te betalen.

We willen dat alle ouders profiteren van een financieel gunstig tarief in de peuteropvang. Daarom betalen de ouders van de kinderen met een vve-indicatie, en de ouders zonder vve-indicatie, hetzelfde tarief in de peuteropvang. Daarmee bieden we alle kinderen gelijke ontwikkelkansen.

Speerpunt toeleiding
Als gemeente hebben we een belangrijke taak in de toeleiding van kinderen naar een voorschoolse voorziening. Wij streven ernaar om zo veel mogelijk peuters gebruik te laten maken van de voor- en vroegschoolse educatie, en de reguliere peuteropvang.

In de nieuwe beleidsperiode streven we ernaar dat 98% van de kinderen, met een vve indicatie, gebruik maakt van de voor- en vroegschoolse educatie. Bij kinderen zonder vve indicatie streven we naar een bereik van 90% in de peuteropvang. We onderzoeken waarom ouders geen gebruik maken van de vve of de peuteropvang. Aan de hand van de uitkomsten stellen we concrete maatregelen op om de deelname aan de vve en peuteropvang te verhogen.

Het consultatiebureau speelt een belangrijke rol in de toeleiding naar de voor-en vroegschoolse educatie. Er zijn twee momenten waarop een VVE indicatie wordt afgegeven. Het eerste moment is nog voordat het kind naar de voorschool gaat. Het tweede moment is wanneer het kind al naar de voorschool gaat. In dat geval constateert een professional in de voorschool dat de ontwikkeling niet volgens de verwachting verloopt. Op dit moment wordt er alsnog een VVE indicatie afgegeven. De meeste indicaties worden gegeven vóórdat het kind naar de voorschool gaat. Uitgangspunt van het consultatiebureau is om alle kinderen tussen 18 maanden en 2 jaar oud naar de voorschoolse voorziening toe te leiden. Wij hanteren de volgende indicatoren om te bepalen welke kinderen in aanmerking komen voor deelname aan de vve[2]:

- Opleiding ouders
- Nederlandse taal ouders
- Inburgeringstraject ouders
- Overige risicofactoren

Jonge kinderen leren over de echte wereld door gesprekjes te voeren, een mening te geven of via betekenisgeving. We willen dat alle kinderen hierin zo goed mogelijk ondersteunt worden. Maar we gaan verder dan dat, en kijken naar de brede ontwikkeling van kinderen en niet alleen taalvaardigheid. Onderzoek toont immers wanneer kinderen eenmaal een achterstand hebben, deze moeilijk is in te halen.

Doelstelling 2: alle kinderen verlaten taalvaardig het basisonderwijs, waarbij de achterstanden zo vroeg mogelijk worden voorkomen

Speerpunt deskundigheid
Ieder kind is uniek en leert op zijn of haar eigen manier. Het ene kind heeft intensieve begeleiding nodig, het andere kind moet vooral uitgedaagd worden. Bekwame pedagogisch medewerkers weten wat te doen om kinderen de volgende stap te laten zetten. Daarom vinden we het belangrijk om te investeren in de deskundigheid van professionals. In het nieuwe beleid blijft de deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers een belangrijk uitgangspunt.

[2] Zie bijlage 1 voor een overzicht van de toeleiding van kinderen naar een vve locatie op basis van een vve- indicatie

Speerpunt versterken doorgaande lijn

Een goede doorgaande lijn zorgt voor continuïteit in de leergang van kinderen. Conform de landelijke eis hanteren we diverse maatregelen ter bevordering van de doorgaande leerlijn.

Om de overgang naar het basisonderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen, worden ontwikkelgegevens van kinderen in de peuteropvang aan het onderwijs overgedragen. Het biedt de professionals in het onderwijs handvatten waarmee ze de geïnvesteerde inzet kunnen continueren. Op basis van de behoeftes van het kind wordt gekeken wat er nodig is in de eerste jaren van de basisschool om de eventuele achterstand nog verder in te lopen.

Alle kinderen (ook kinderen zonder vve indicatie) krijgen een overdracht naar het onderwijs. Dit kan zowel een koude of warme overdracht zijn. Bij een koude overdracht worden kindgegevens overgedragen via een overdrachtsformulier[3]. Bij een warme overdracht houden professionals van de voorschool en het onderwijs kort overleg. De informatie van het overdrachtsformulier krijgt dan meer nuancering.

Voorscholen in Zwijndrecht werken opbrengstgericht. Dit bevordert de optimale ontwikkeling van kinderen. Opbrengstgericht werken gaat gepaard met een kindvolgsysteem. Het systeem monitort de ontwikkeling van het kind, en vertaalt dit in grafiekjes en dergelijke. Opbrengstgericht werken is een gewaardeerd instrument in de vve en het onderwijs.

Kinderen met een ondersteuningsbehoefte in de voorbereiding naar het onderwijs, krijgen dit via het SWV. De professionals van het SWV helpen kinderen bij het soepel doorstromen naar het basis onderwijs of een andere vorm van onderwijs. We hebben heldere afspraken met het SWV over het ondersteuningsaanbod voor kinderen in de voorschool. Aanvullend kunnen kinderen in Zwijndrecht verlengd peuteren, wanneer blijkt dat er meer tijd nodig is in de voorbereiding naar het onderwijs. Na het vierde levensjaar blijven kinderen nog even op de voorschool voordat ze overgaan naar het onderwijs.

In Zwijndrecht levert de bibliotheek Aanzet een waardevolle bijdrage aan de taalstimulering van kinderen. Voor kinderen van 0 tot 18 jaar is er gratis lidmaatschap. Voorschoolaanbieders kunnen hier ook gebruik van maken. In de nieuwe beleidsperiode intensiveren we de samenwerking met de bibliotheek wat betreft de leesbevordering van kinderen. We verkennen waar de onderlinge initiatieven elkaar versterken of aanvullen.

[3] De overdrachtsformulieren zijn conform de geldende privacy normen

Speerpunt hbo coach
In de vorige beleidsperiode hebben we gepionierd met de inzet van hbo geschoold personeel in de peuteropvang. De hbo'ers zijn ingezet als coach of begeleider voor de pedagogisch medewerkers. Bij vragen over het gedrag van een kind, of vragen over een groep, was er de hbo'er.

De peuteropvang is positief over de hbo'er en spreekt van een merkbare kwaliteitsimpuls op de werkvloer. In het nieuwe beleid zetten we dit verder. We lopen hiermee vooruit op de aangekondigde kwaliteitseis van hbo geschoolde medewerkers in de vve.

De ervaring leert ons dat het bestrijden van onderwijsachterstanden zich niet beperkt tot alleen taalkundige uitdagingen. In het streven naar optimale ontwikkelkansen voor kinderen zijn sociaal-emotionele, motorische en rekenkundige vaardigheden net zo belangrijk. Het stimuleren van deze vaardigheden helpt kinderen zich te ontwikkelen tot competente personen.

Doelstelling 3: alle kinderen verlaten het basisonderwijs zonder ontwikkelachterstand

In de komende beleidsperiode kiezen we voor een verbreding van de focus - van taalachterstanden - naar de brede ontwikkeling van kinderen. We zetten daarin grote stappen en streven naar een gevarieerd ontwikkelaanbod voor kinderen. We leggen de lat hoger wanneer het gaat om de kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. Dit zijn kinderen waarbij ofwel de eigen aanleg, gezinsfactoren of omgevingsfactoren een ongunstig effect veroorzaakt. De komende vier jaar richten we ons op het ontwikkelen van een aanbod wat aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van deze kinderen.

Speerpunt doorgaande leerlijn met het basisonderwijs
In samenwerking met het onderwijs hebben we een schakelklas en topklas voor kinderen in het basisonderwijs gehad. In de schakel- of topklas kregen kinderen extra ondersteuning bij taal, lezen of schrijven. In de nieuwe beleidsperiode zetten we de samenwerking met het primair onderwijs voort. Maar we doen meer. We intensiveren de samenwerking. Hiermee willen we bereiken dat het onderwijsachterstanden iets van alle 2,5 tot 13 jarigen wordt, ten gunste van de doorlopende leerlijn (van de kinderen met een risico op onderwijsachterstanden). Alle partijen staan positief tegenover de intensivering in de samenwerking. Waar mogelijk gaan we over tot het ontwikkelen van collectieve voorzieningen. Dit is een belangrijke ontwikkeling ten opzichte van de voorgaande jaren.

Een goed voorbeeld hierin is de zomerschool. In het bestuurlijk overleg OOGO is enthousiast gesproken over een zomerschool. In samenwerking met de schoolbesturen werken we aan een aanbod voor een zomerschool. Dit kan op zijn vroegst ingaan in 2020.

Speerpunt kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte
We hebben regelmatig te maken met kinderen met een grotere ondersteuningsbehoefte. Het gedrag van zulke kinderen, vaak maar een of twee, kan leiden tot een onveilig klimaat voor zichzelf of andere kinderen. In dit geval gaat het om kinderen, waarbij sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte op

sociaal – emotioneel gebied. In de nieuwe beleidsperiode onderzoeken we op welke manier we deze kinderen de juiste ondersteuning kunnen geven in de doorgaande lijn. Gedacht wordt aan de zogenaamde 'peuter-plusgroepen'. Dit zijn kleine peutergroepen waarin kinderen extra zorg en begeleiding krijgen. In gemeentes zoals Breda of Papendrecht bestaan zulke peutervoorzieningen.

Dit raakt het concept passend onderwijs. Het uitgangspunt van het passend onderwijs is om kinderen zoveel mogelijk aan reguliere voorzieningen te laten deelnemen, om daarmee de uitstroom naar speciale voorzieningen te voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan de speciale voorziening van het medisch kinderdagverblijf (MKD).

In de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen staat het aansluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de kinderen voorop. Met de betrokken partijen is afgesproken om de landelijke ontwikkelingen op dit gebied mee te nemen in de uitwerking van gerichte interventies. De kennis en expertise van de hbo geschoolde medewerkers wordt ook ingezet voor de vragen rondom kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

Speerpunt aandachtswijken
De lokale omstandigheden vragen soms voor extra aandacht in bepaalde wijken. In dit soort wijken kunnen sociaaleconomische vraagstukken een rol spelen. We hechten er veel waarde aan om aan alle Zwijndrechtenaren een optimale leefbaarheid te bieden. Dit vraagt voor maatwerk.

We rijken de hand uit naar de wijken waar extra hulp nodig is. Een aanpak die hier naadloos bij aansluit is de buurtaanpak waar wijkprofessionals het verschil maken.

Wanneer de omstandigheden in de wijk voor extra ondersteuning in de peuteropvang of het onderwijs vragen, dan gaan we actief op zoek naar oplossingen. We hoeven hierbij niet van de grond te beginnen. Goede voorbeelden zijn er waar partijen zoals het CJG/Jeugdteam, het SWV of Veilig Thuis aan de peuteropvang of het onderwijs zijn gekoppeld. Op dit moment werken we aan een betere aansluiting onderwijs - jeugdhulp, met name in deze wijken. We verkennen de mogelijkheid van een pilot jeugdhulp in de school. Een goede onderlinge samenwerking is steeds belangrijker naarmate de complexiteit toeneemt.

We houden de regie op dit terrein en spannen ons in om met alle betrokkenen nieuwe initiatieven te initiëren. In de nieuwe beleidsperiode denken we aan het starten van een pilot met extra ondersteuning in de buitenschoolse opvang (BSO).

In de aanpak armoede verkennen we diverse initiatieven, zoals een gezinsfunctionaris, of een onderzoek naar stressreductie bij kinderen. Daarnaast zijn we bezig met een Deltaplan armoede. We letten daarbij op het maken van slimme verbindingen met het onderwijsachterstanden.

Onderzoek toont dat de interventies van het onderwijsachterstanden meer effect hebben wanneer ouders daarbij betrokken zijn. Een goede 'leeromgeving thuis' bevordert de ontwikkeling van het kind. Er is sprake van ouderbetrokkenheid wanneer "uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich verantwoordelijk voelen voor de ontwikkeling van hun kind. Wat ouders thuis doen is dus in het belang van het kind. Vanuit deze gedachte is er steeds meer belangstelling voor de rol van ouders in het onderwijsachterstanden.

Doelstelling 4: ouders zijn betrokken bij de taal- en brede ontwikkeling van het kind

In het bieden van ondersteuning aan kinderen is het van belang dat ouders en professionals zoveel mogelijk tot een lijn komen. Een goed onderling contact is daarbij van belang. In de komende beleidsperiode spannen we ons in om ouders meer te betrekken bij de ontwikkeling van het kind.

Speerpunt ouderbetrokkenheidsprogramma's
In de afgelopen jaren is er veel gedaan aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid in de vve. In het beleid was er voldoende ruimte voor contactenmomenten tussen ouders en professionals. Onder andere via het afleggen van huisbezoeken door professionals uit de peuteropvang of het onderwijs bij ouders thuis. In 2018 is de aanpak van de huisbezoeken geëvalueerd. We weten hiermee dat de contactmomenten een drempelverlagend effect hebben. Ouders voelen zich vrijer om vragen te stellen.

De komende tijd werken we verder aan het versterken van de relatie met ouders. We brengen de nodige vernieuwing aan. Met de partijen is afgesproken om de komende periode te experimenteren met diverse activiteiten op het gebied van ouderbetrokkenheid. De focus ligt op maatwerk, en aansluiting bij ouders. Als gemeente willen we minder sturend en meer vraaggericht werken. Het resultaat staat voorop en niet de interventie. Na overleg zijn de samenwerkingspartijen vrij om te bepalen op welke manier er aan de ouderbetrokkenheid wordt gewerkt.

Speerpunt vve programma thuis
Ouderbetrokkenheid kan op verschillende manieren worden gestimuleerd, bijvoorbeeld via gezinsgerichte programma's. Dit zijn vve-activiteiten voor thuis die aansluiten bij het vve programma van de voorschool. We verkennen dit soort programma's.

Speerpunt aansluiting ouderpopulatie
We willen in het nieuwe beleid ouderbetrokkenheidsprogramma's die passend zijn bij de ouderpopulatie in Zwijndrecht. We streven naar aansluiting in de brede zin. Dus ook de ouders met verschillende culturele en etnische achtergronden. Te denken valt aan de inzet van vrijwilligers; *influencers*. Dit zijn vrijwilligers uit verschillende gemeenschappen. Zij fungeren in de wijk of gemeenschap als spreekbuis wat betreft de gemeentelijke achterstands-voorzieningen. In het kader van laaggeletterdheid overwegen we de inzet van een taalcoördinator voor ouders die de Nederlandse taal niet beheersen of laaggeletterd zijn.

Hoofdstuk 4 Evaluatie en monitoring

Het kerndoel van dit onderwijsachterstandenbeleid is het bestrijden en verminderen van achterstanden bij kinderen. Een belangrijke graadmeter – tijdens en na de beleidsperiode – is de vraag of de ontwikkelkansen van kinderen zijn vergroot.

Om te beoordelen of onze inspanningen daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de doelstellingen worden indicatoren per doelstelling gehanteerd. Voor de beleidsperiode 2020-2023 gaat het om de volgende indicatoren:

1. Alle peuters gaan naar een voorschoolse voorziening

Indicatoren

- 98% van alle doelgroepkinderen maken gebruik van het aanbod voor- en vroegschoolse educatie
- 90% van alle reguliere peuters gaan naar een voorschoolse voorziening
- We doen onderzoek naar waarom peuters niet naar de voorschool gaan, zodat we hier gericht acties op kunnen ondernemen

2. Alle kinderen verlaten taalvaardig het basisonderwijs, waarbij achterstanden zo vroeg mogelijk worden voorkomen

Indicatoren

- Taalvaardigheid 85% van alle kinderen die overgaan naar groep 3 voldoen aan de SLO taaldoelen behorende bij de leeftijd.
- 100% van de VVE locaties biedt een actief VVE programma aan
- Alle kinderen met een taalachterstand worden gesignaleerd en hen wordt actief een aanbod geboden
- Aan alle kinderen die gediagnostiseerd worden met dyslexie wordt een aanbod geboden
- 85% van alle Zwijndrechtse doelgroep leerlingen stromen succesvol van groep 2 naar een reguliere groep 3 door
- De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind
- Kinderen met een achterstand krijgen individueel of in de kleine groep extra begeleiding en activiteiten om de achterstand in te halen.
- Professionals leggen vast welke doelen ze nastreven, welk aanbod en welke begeleiding ingezet wordt en wanneer en hoe geëvalueerd wordt of de doelen behaald zijn

3. Alle kinderen verlaten het basisonderwijs zonder ontwikkelachterstand

Indicatoren

- De professionals kennen het niveau, de leerstijl en de behoeften van de kinderen en sluiten daar planmatig op aan
- De pedagogische en didactische aanpak voldoet aan de meest recente kwaliteitseisen
- Pedagogisch medewerkers en leerkrachten van groep 1 en 2 stemmen het spel- en leeraanbod zo goed mogelijk op elkaar af (doorgaande ontwikkelingslijn)

4. Ouders zijn betrokken bij de taal- en brede ontwikkeling van het kind

Indicatoren

- Iedere opvang- en onderwijslocatie heeft een vorm van beleid op ouderbetrokkenheid
- Ouders worden gestimuleerd om een actieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van hun kind
- De ingezette acties worden geëvalueerd op effectiviteit

Bijlage 1 Schema doelgroep bepaling o.b.v. een vve- indicatie

In Zwijndrecht gebeurt de indicatiestelling op basis van vier criteria. Deze criteria zijn verwerkt in onderstaand beslisschema, om hiermee de indicatiestelling duidelijker te maken. Door het volgen van dit schema is het duidelijk of een kind in aanmerking komt voor een indicatie VVE. Het consultatiebureau voert de indicatiestelling uit[4].

1. Indicator opleiding

De beide ouders / verzorgers of de ouder / verzorger die belast is met de dagelijkse verzorging heeft minder dan twee jaar vervolgonderwijs genoten na het basisonderwijs (conform de gewichtenregeling van het primair onderwijs)

- Ja → VVE indicatie
- Nee → Geen indicatie (ga door naar indicator 2)

2. Indicator 'Nederlandse taal'

Voertaal in het gezin (wordt meer dan 50% gesproken door ouders of regelmatige verzorger)

- Nederlands (ook dialect) → Geen indicatie
- niet – Nederlands → VVE indicatie

Geen indicatie →

Spraak/ -taalachterstand

is groter of gelijk aan een half jaar

- Ja → VVE indicatie
- Nee → Geen indicatie (ga door naar indicator 3)

[4] Indicatiestelling gebeurt door het consultatiebureau, maar kan ook op basis van signalen vanuit de peuteropvang op het moment dat het kindje daar al zit, zonder indicatie.

3. Indicator Inburgeringtraject

De ouders nemen deel aan een inburgeringtraject

Ja	Nee
↓	↓
VVE indicatie	Geen indicatie (ga door naar indicator 4)

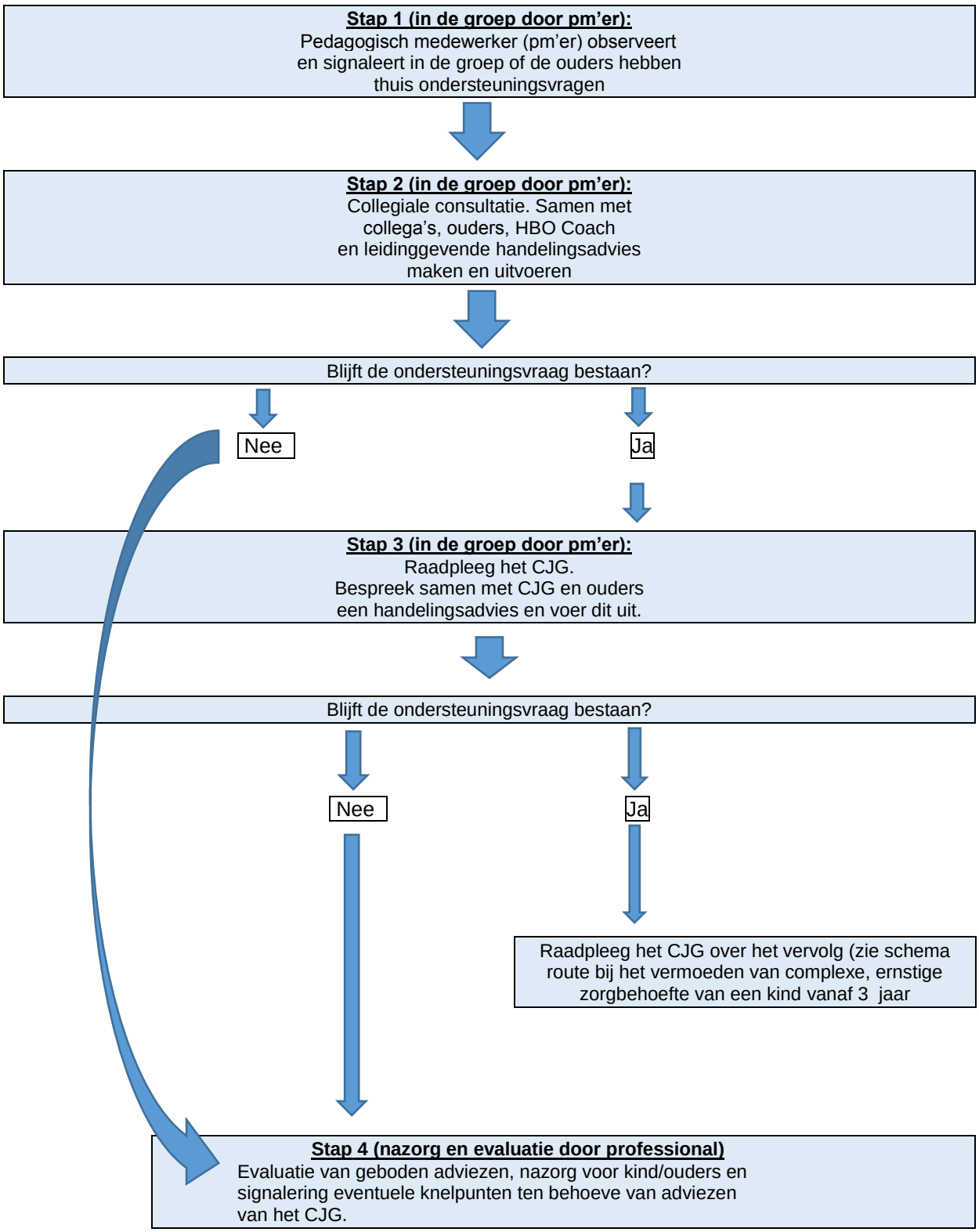
4. Indicator 'overige risicofactoren en/of belemmerende factoren'

De consultatiebureaumedewerker ziet op basis van een omgevingsanalyse risico met betrekking tot achterstand in één of meerdere ontwikkelingsgebieden[5] bij het kind die van invloed zijn op de spraak-taalontwikkeling. Dit kan berusten op andere factoren in het gezin of bij het kind.

Ja	Nee
↓	↓
VVE indicatie	Geen indicatie

[5] Dit kan op het gebied van motorische ontwikkeling (bijvoorbeeld extra risico door ziekte, stoornis, laag geboortegewicht, handicap), sociaal-emotionele ontwikkeling (bijvoorbeeld extra risico door scheidingsproblematiek, huiselijk geweld, verslaving ouders) en zelfredzaamheid (bijvoorbeeld extra risico door sociaal isolement, armoede, werkeloosheid). **Let op, dit zijn slechts voorbeelden!**

Bijlage 2 Route bij signalen in de groep-ondersteuningsvragen bij kinderen van 0-4 jaar

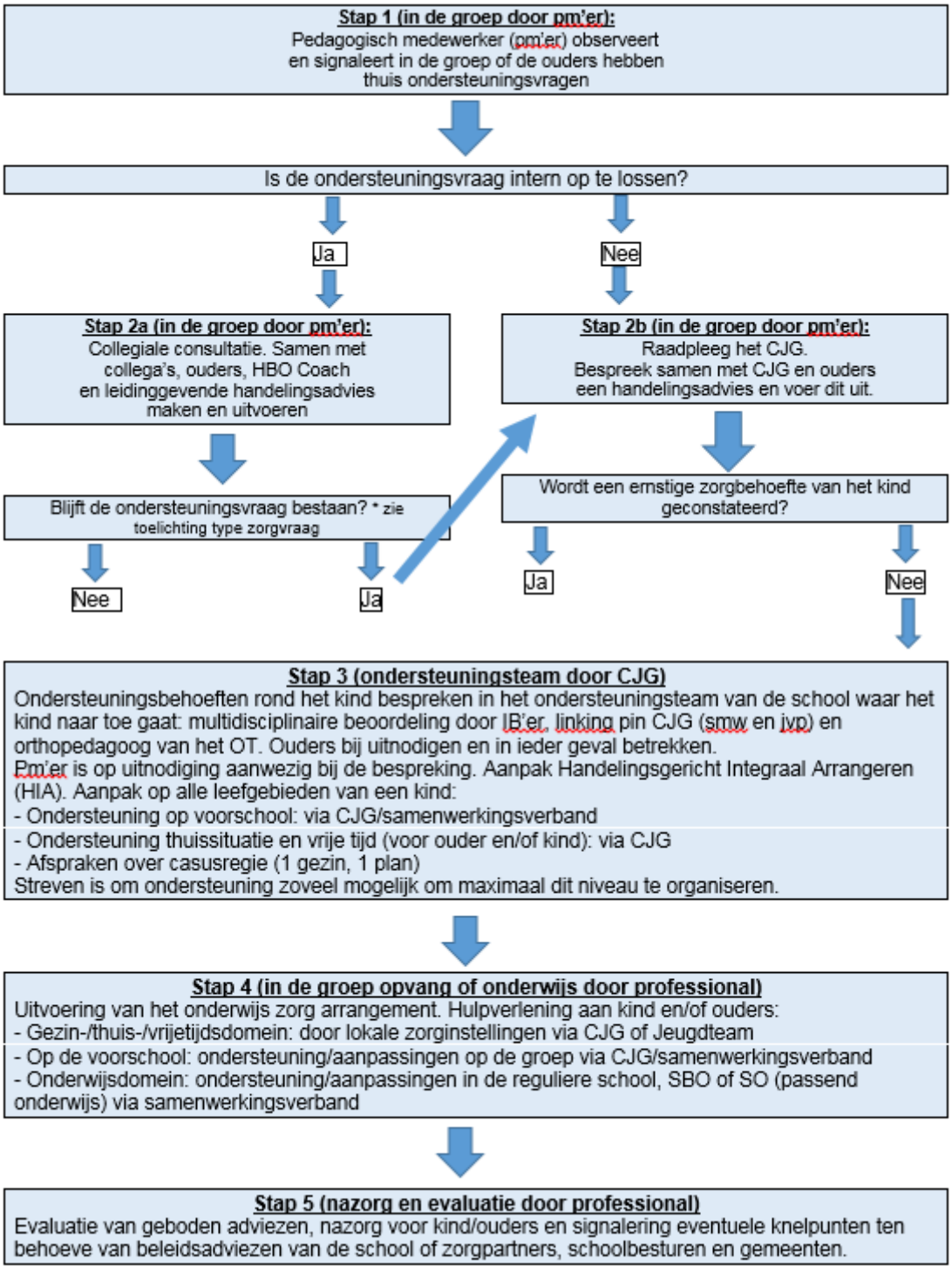
Toelichting bij het schema

Ouderbetrokkenheid
Bij het schema is het van groot belang dat ouders in het geheel betrokken worden. Een paar opmerkingen daarover:

- Als ouders bij het hele proces betrokken zijn, zijn er geen privacy dilemma's.
- Als ouders problemen niet herkennen is het goed om aan te geven dat jij als pedagogisch medewerker wel problemen hebt en daarbij de ondersteuning van een professional nodig hebt.
- Bij kinderen die 4 dagdelen de peuterspeelgroep bezoeken is er een verwijsrelatie met de Jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau (= onderdeel van het CJG). Als er aanleiding toe is kun je ouders daarom duidelijk maken dat het heel gewoon is om contact met hen op te nemen (vergelijk het maar als een huisarts je doorverwijst naar een specialist, dan vindt er ook terugrapportage plaats).
- Bij een onderwijsvraag: Altijd doorverwijzen naar het ondersteuningsteam van de school en op deze wijze de expertise van het samenwerkingsverband passend onderwijs Drechtsteden inzetten.

Contact CJG
In het schema wordt bij stap 3 aangegeven contact op te nemen met het CJG. De contactgegevens zijn op de verschillende groepen bekend.

Bijlage 3 Route bij het vermoeden van complexe, ernstige zorgbehoefte van een kind vanaf 3 jaar op de opvang[6]

[6] Dit schema wordt mogelijk aangepast i.r.t. het aanbod voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte

Toelichting bij het schema

Verantwoordelijkheid
Bij het schema is het van belang om te weten waar bij de verschillende stappen de verantwoordelijkheid ligt:

- Stap 1 en 2: pedagogisch medewerker
- Stap 3: CJG
- Stap 4 en 5: CJG/samenwerkingsverband (zie type zorgvraag)

Ouderbetrokkenheid
Bij het schema is het van groot belang dat ouders in het geheel betrokken worden. Een paar opmerkingen daarover:

- Als ouders bij het hele proces betrokken zijn, zijn er geen privacy dilemma's.

- Als ouders problemen niet herkennen is het goed om aan te geven dat jij als pedagogisch medewerker wel problemen hebt en daarbij de ondersteuning van een professional nodig hebt.

- Bij kinderen die 4 dagdelen de peuterspeelzaal bezoeken is er een verwijsrelatie met de Jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau (= onderdeel van het CJG). Als er aanleiding toe is kun je ouders daarom duidelijk maken dat het heel gewoon is om contact met hen op te nemen (vergelijk het maar als een huisarts je doorverwijst naar een specialist, dan vindt er ook terugrapportage plaats).

- Bij een onderwijsvraag: Altijd doorverwijzen naar het ondersteuningsteam van de school en op deze wijze de expertise van het samenwerkingsverband passend onderwijs Drechtsteden inzetten.

Type zorgvraag
Per situatie zal gekeken moeten worden welk type zorgvraag gesteld wordt. Op het moment dat een zorgvraag onderwijskundig van aard is, kan deze vraag direct als casus op de agenda van het ondersteuningsteam aangemeld worden (stap 2b wordt dan overgeslagen). Op het moment dat de vraag breder is dan alleen onderwijskundig of dat nog niet duidelijk is welk type zorgvraag het is, wordt eerst overleg gepleegd met het CJG (volgens het schema).